

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่มด้วยกันคือ

1.1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ซึ่งเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครบทั้ง 3 ชั้น ซึ่งมีทั้งหมด 103 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 80,043 คน

1.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ซึ่งเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครบทั้ง 3 ชั้น ในกลุ่มโรงเรียนคาทอลิกทั้งหมดมีจำนวน 12 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 6,173 คน

1.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ซึ่งเปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาครบทั้ง 3 ชั้น จำนวน 5 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 2,865 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์กำหนดตัวอย่างจากตารางของ ทาโร ยามาเน (ประคอง กรรณสูต , 2525) โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 398 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 378 คน และสังกัดทบวงวิทยาลัยจำนวน 353 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,129 คน

2.1 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) ดังนี้

ก. สุ่มตัวอย่างเขต ร้อยละ 20 จากจำนวนเขตทั้งหมด 33 เขต ใน กรุงเทพมหานคร ได้จำนวนเขตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 7 เขต

ข. สุ่มตัวอย่างโรงเรียนร้อยละ 20 จากโรงเรียนในเขตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 28 โรงเรียน ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 6 โรงเรียน

2.2 โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-stage Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนคาทอลิกทั้งหมด 12 โรงเรียน โดยสุ่มประมาณร้อยละ 33 (Krejcie and Morgan, 1970) ได้จำนวน 4 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2.3 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-stage Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนสาธิตทั้งหมด 5 โรงเรียน โดยสุ่มมาประมาณร้อยละ 50 (ประคอง กรรณสูต, 2525) ได้จำนวน 3 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนแต่ละโรงเรียน ใช้วิธีการเทียบสัดส่วนบัญญัติไตรยางค์ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มโรงเรียนตัวอย่าง จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจากการเทียบจากตารางของ ทาโร ยามาเนะ ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างและจำนวนนักเรียนที่ใช้ในการศึกษา

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
สังกัดกรมสามัญศึกษา		
1. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	2,181	114
2. โรงเรียนเทพศิรินทร์	1,702	89
3. โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม	1,622	84

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
4. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง	1,253	65
5. โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต	554	29
6. โรงเรียนวัดน้อยยาน	328	17
<u>สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน</u>		
1. โรงเรียนเซนต์คาเบรียล	844	132
2. โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	700	109
3. โรงเรียนเซนต์จอห์น	523	81
4. โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนเวนต์	361	56
<u>สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย</u>		
1. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร	732	143
2. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	615	121
3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง	453	89
รวมทั้งหมด		1,129

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้นเรียน ประเภทโรงเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินค่าเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จากเห็นด้วยอย่างมากถึงไม่เห็นด้วยอย่างมาก จำนวน 70 ข้อ โดยมีคำถาม 7 ประเด็น ดังนี้

1. ทศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ จำนวน 10 ข้อ
2. ปัจเจกชนนิยม หรือเคารพในปัจเจกชน จำนวน 10 ข้อ
3. ความยึดมั่นในหลักเหตุผลและรักความเป็นธรรม จำนวน 10 ข้อ
4. ความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม จำนวน 10 ข้อ
5. คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ จำนวน 10 ข้อ
6. ความอดกลั้น ระเบียบวินัย และความไม่ลำเอียง จำนวน 10 ข้อ
7. เชื่อมมั่นในความเสมอภาคและความสามารถของมนุษย์ จำนวน 10 ข้อ

โดยเป็นคำถามเชิงบวก จำนวน 38 ข้อ และคำถามเชิงลบ จำนวน 32 ข้อ ในข้อ 1, 2, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 54, 57, 58, 66, 68 และ 69

2. การสร้างเครื่องมือทำชิ้นการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร วารสาร หนังสือ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมประชาธิปไตย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อได้ทำการตรวจแก้ไขแล้วจึงนำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) การใช้ภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์ ประสงค์ นันทิยะกุล รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พทุทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์ รองคณบดีฝ่ายวางแผน และพัฒนา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. อาจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร อาจารย์ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. นายธเนศ ขำเกิด ศึกษาานิเทศก์ 7 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2.3 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนราชประชาสมาสัย ฝ่ายมัธยม ที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษาเพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากกรมสามัญศึกษา ถึงหัวหน้าสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน และขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 โรงเรียน และ 3 โรงเรียน ตามลำดับ เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยโดยการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกโรงเรียน โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม 2536 ถึงวันที่ 23 สิงหาคม 2536 จากจำนวนแบบสอบถามที่แจกไป จำนวน 1,200 ฉบับ ได้รับคืนมา 1,085 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 90.4 ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

โรงเรียน	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
<u>โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา</u>			
1. โรงเรียนสวนกุหลาบ	120	110	91.6
2. โรงเรียนเทพศิรินทร์	95	89	93.6
3. โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม	90	90	100.0
4. โรงเรียนสายน้ำผึ้ง	70	60	85.7
5. โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต	30	30	100.0
6. โรงเรียนวัดน้อยอิน	25	25	100.0
<u>โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน</u>			
1. โรงเรียนเซนต์คาเบรียล	140	124	88.5
2. โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	115	105	91.3
3. โรงเรียนเซนต์จอห์น	85	75	88.2
4. โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนเวนต์	60	56	93.3
<u>โรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย</u>			
1. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	150	123	82.0
2. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	130	113	86.9
3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง	90	85	94.4
รวม	1,200	1,085	90.4

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ยร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการหาค่ามัธยเลขคณิต (Mean หรือ \bar{X}) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนการรายงานของนักเรียน โดยกำหนดค่าคะแนน 4 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Best, 1970) ดังนี้

ข้อความ	ค่าตามเชิงบวก	ค่าตามเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างมาก	4	1
เห็นด้วย	3	2
ไม่เห็นด้วย	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	1	4

หลังจากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลงความหมายตามเกณฑ์ของ John W. Best (1970) ดังนี้

3.50 - 4.00	มีค่านิยมมากที่สุด
2.50 - 3.49	มีค่านิยมมาก
1.50 - 2.49	มีค่านิยมน้อย
1.00 - 1.49	มีค่านิยมน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) แบบทางเดียว (One-way Classification) หากพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็จะทำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé)